

NOVA PRAVDA

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani,
Narodni dom, L nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina 6 dinarjev,
za inozemstvo 8 dinarjev.

Po svetovni gospodarski konferenci.

V Ženevi na svobodnih švicarskih tleh so v ponedeljek zaključili svetovno gospodarsko konferenco. Kakor poročila pravijo, so bili vsi sklepi storjeni soglasno. Proti so glasovali samo zastopniki Rusije in Turčije. Konferenca je priznala potrebo gospodarskega sodelovanja s sovjetsko Rusijo, kar se more označiti kot možnost gospodarskega sodelovanja Evrope in ostalega sveta z Rusijo, kljub temu, da vlada tam popolnoma drugačen gospodarski red, kakor v ostalih delih sveta. To priznanje je dragocene važnosti tako za Rusijo samo kakor tudi za ostale države. Znamenje, da se Rusija vrača k mirnemu presojanju gospodarskih vprašanj, ki so življenske važnosti tudi zanje, to priznanje pa tudi kaže, da je Rusija sposobna in voljna opustiti svojo komunistično propagando v ostalih delih sveta. Torej, konferenca je preko različnih gospodarskih in političnih sistemov, ki vladajo v državah sveta, zaključila, da je miroljubno gospodarsko sodelovanje vseh držav nujno potrebno za obnovo gospodarstva v industriji, trgovini in poljedelstvu. Vsi storjeni sklepi se predlože svetu društva narodov.

Jugoslovanski zastopniki na tej konferenci so podali svojo posebno izjavo. V njej sta značilna dva stavka. Izjava pravi: «Potrebno pa je nagniti, da je taka obnova mogoča samo, ako se zajamči popolna svoboda proizvodnjskih sil tako pri velikih kakor pri malih narodih», in nadaljuje: «Naša industrija ni posledica inflacije, marveč odgovarja notranji potrebi, ker omogoča zaposlitve presežkov prebivalstva». S temi besedami je razjasnjena vsa skrivnost gospodarske krize in razjasnjeno, zakaj se tako ostro poudarja potreba sodelovanja vseh držav. V izjavi pa je tudi izražena bojazen, da mali narodi pri razvoju svojih proizvodnjskih sil ne bodo deležni sodelovanja pomoči drugih večjih narodov. Za lepimi besedami gospodarskega sodelovanja se skrivajo prikriti nameni in načrti gospodarsko močnih držav, ki hočejo odstraniti vse ovire, ki stope ob novih državnih mejah novih mladih držav, da gospodarsko zavarujejo industrijsko mlade države, ki so pa ravno zato potrebne in postale politično svobodne, da se tudi gospodarsko osamosvoje. Naša delegacija je s svojo izjavo slutila nevarnost, ki z gospodarskim sodelovanjem preti mladim državam. Za vsako gospodarsko osamosvojitev je potreben razmah lastnih proizvodnjskih sil v svrhu lastnega kritja potreb prebivalstva. Nastojanje novih industrij v krajih, ki so pred vojno predstavljale tržišče industrije in trgovine gospodarsko dobro razvitih držav ali dežel, n. pr. Nemčije, Anglije in nemških avstrijskih dežel, pomeni avtomatično ogroževanje gospodarstva teh držav in dežel in neprijetno občutijo vsako oviro uvoza in zaščito lastne industrije mladih držav. To boči in peče in ta rana stalno kliče k svetovnim gospodarskim konferencam. Jedro problema ostane: gospodarsko razvite države hočejo prosti konkurenco, ker vedo, da bi

taki konkurenčni vsako mlado gospodarstvo podleglo. Mlado gospodarstvo pa se mora braniti in to le na škodo onega gospodarstva, ki najbolj želi odstraniti vsak odpor. Že pred vojno močne industrijske države so radi izgube tržišč ogroževane v svoji normalni predvojni kapaciteti, ker pa se je po vojni njih gospodarstvo deloma dvignilo, deloma pa usmerilo svoj razmah z večjo intenziteto na druge strani, je naravno, da jih tak položaj duši in da hočejo pri ostalih državah izposlovati olajšanje uvoza z znižanjem carine in tarif ter z raznimi drugimi udobnostmi.

Izjava jugoslovanskih delegatov pravilno podpira, da je naša mlada industrija naša notranja potreba, predvsem zato, da prebivalstvo dobije zadostno zaposlitev in zasluge, dalje pa tudi zato, da si prebivalstvo svoje potrebe krije doma. Naša industrija ni navadno povojno verižništvo ali špekulacija, ampak nujna socijalna in gospodarska potreba. **Naš človek mora dobiti doma zaposlitev.** V gospodarskem sodelovanju z ostalimi državami moremo iti samo tako daleč, da ne ogrožamo življenskih pogojev naših delovnih moči, ki v poljedelstvu ne najdejo zadostne zaposlitve. Res je, mi potrebujemo dober in zanesljiv izvoz naših poljedelskih pridelkov in moramo zato biti pripravljeni k protiuslugam. Ne sme nam biti vseeno, ali se države, ki kupujejo naše žito in živino, gospodarsko razvijajo ali pa hirajo. Le v prvem primeru bodo dobrni kupci. Na drugi strani pa tudi svoje lastne industrije ne smemo zanemarjati, ker se nam v tem primeru naseli v hišo brezposelnost in z njo zvezane socijalne posledice, ali pa morajo naši ljudje v Kanado. Kdor hoče k nam uvažati, mora tudi od

svoje strani pripometi k temu, da bo naš človek, ki ne živi samo od izvoza poljedelskih produktov, tudi dober kupec tujih proizvodov, t. j. da bo gospodarsko močan. To je mogoče le, ako ima polno zaposlitev in dober zaključek.

Najti pravo sredino med vsemi temi nasprotojujočimi si interesom, je vsa umetnost bodočega gospodarsko-političnega in gospodarsko-kulturnega udejstvovanja posameznih držav. In tu je naša delegacija dala pravilno smer: z bodočo državno politiko je zaščititi naše lastne proizvodničke sile predvsem v panogah, ki so na naših lastnih tleh zmožne življenga. To je potrebno za našo lastno gospodarsko povzdiglo.

Za gospodarsko obnovo sveta je brez dvoma potrebno tesno sodelovanje in sporazumevanje držav med seboj. Izločiti je medsebojne boje ali vsaj ostrino boja omiliti. Le gospodarski mir bo prinesel blagoslov. To velja za meddržavno gospodarsko življeno. To načelo priznamo brez pridržka. Toda svetovna gospodarska konferenca je pri svojem razmišljavanju o potih in sredstvih za obnovo sveta, pozabila na zelo važno, morda najvažnejšo stvar. Pozabila je poudariti potrebo po **socijalnem miru** v posameznih državah, pozabila je poudariti potrebo tesnega sodelovanja z delovnim človekom. Gospodarska povzdigla delovnega človeka je predpogoj vsakemu gospodarskemu napredku. Napredek potrebuje in revščine je mogoč samo en čas, navidezno. pride čas, ko ta maska pada. Oni, ki se bodo pečali z vprašanji, katere je nastavila svetovna gospodarska konferenca, morajo vedeti razumeti, kaj socijalni mir in socijalna zadovoljnost za razvoj gospodarstva pomeni. Kdor zida preko tega, zida na pesek in vara sebe in druge. Tudi to spoznanje naj prinese svetovna gospodarska konferenca. — Ne vse na račun delovnega človeka!

Majniška deklaracija in naše delavstvo.

30. maja poteče deset let, kar je Jugoslovanski klub podal v avstrijskem državnem zboru pomembno deklaracijo, da hočemo živeti svoje samostojno, od vsakega tujega gospodarstva prosto življeno, združeno z brati Hrvati in Srbi v skupni jugoslovanski državi. Bil je to velik dogodek za vse, ki so se nahajali na bojnih poljahnah, kakor tudi za ostalo prebivalstvo v zaledju. Čutili smo, da smo blizu dneva svobode, videli smo, kako vzhaja zaria naše boljše bodočnosti.

Kdo si je upal kdaj misliti, da bo ležal nemški kolos strt na tleh in da bomo Slovenci peli svojo državno himno? Niti največji optimisti niso pričakovali, da se bo zgodbina tako hitro zavrnila v naš prilog. Najmanj pa, da bo naše meje čuvala naš vojak.

Toda vse to se je zgodilo nekako čez noč. Solzam je sledilo nepopisno veselje — saj smo bili osvobojeni stoletnega robstva, stoletnih vetrig. Vsi smo se veselili konca vojne in postanka

jugoslovanske države. Delavec ni bil med zadnjimi. Ravno on je imel največ povoda, da se veseli nove svobode, ker je moral v vojni največ trpeti, noseč najtežja bremena. Delavec pa se je veselil novega časa tudi zaradi tega, ker je trdno upal, da napočijo z narodno osvoboditvijo zanj boljši dnevi tudi v socijalnem oziru. Vedel je, da je Jugoslavija bogata in plodovita država in da je v stanu, nuditi svojim sinovom dovolj kruha, ako vladajo v njej urejene razmere.

V tem pogledu se je, žal, zmotil. Poteklo je več let in namesto, da bi bilo opaziti izboljšanje naših socijalnih razmer, se vidi vsepovsod splošno nazadovanje. Možje, ki vodijo krmilo naše mlade države, nimajo dovolj zmisla za splošni napredok, marveč jim gre predvsem za svoje lastne osebne in strankarske koristi. Vsa pričadevanja delavstva, da bi jim predčilo, kam vede tako postopanje, so ostala brezuspešna. Trpin pada v vedno večje dolbove. Starčki so

primorani zgrabiti za delo, ako nočijo umreti od lakote, ker se jim ne prizna na staro leta niti mirnega življenja z najskromnejšimi dohodki. S tem povečavajo že itak veliko brezposelnost. Nezadovoljni so delavci v zasebnih podjetjih istotako kakor državni uslužbenci. Nezadovoljni so sploh vsi delojemalci, ker se pri nas ne vodi nikaka pametna socijalna politika, pa četudi imamo ministrstvo za socijalno politiko. Ne more se ravno reči, da bi bili slabii naši zakoni, v kolikor jih imamo, ki se tičejo delavskega vprašanja. Zakoni so dobri, toda ljudje, ki jim je poverjena naloga, da se brigajo za izvedbo teh zakonov, ti ljudje nič ne veljajo, ker nimajo ne zmisla ne sreca za ubogo delavsko paro.

Kaj sledi iz tega? Ali naj zabavljam čez Jugoslavijo, kakor to delajo mnogi marksisti, zlasti oni nemškutarskega mišlenja, ki jim nikdar ni ležala pri srcu naša Jugoslavija. Ne, ne bomo jim sledili, ne bomo zabavljali čez našo ljubljeno Jugoslavijo. Nič manj kakor pred desetimi leti jo ljubimo danes. Se pač zavedamo, da nam je samo v lastni državi zajamčen popoln nacionalni in kulturni razvoj, brez katerega si ne moremo misliti uresničenja socijalističnih teženj delavskega razreda. Delavstvo se bo radi tega z največjo vnemo udeleževalo deklaracijskih manifestacij, ker se vedno z največjo srečo spominja dnevov, ki so oznanili našo svobodo. Če je v sedanjih razmerah še tako hudo, se počutimo srečne, ker smo dosegli svojo narodno svobodo. Vse drugo se lahko uredi. V okviru mej, ki so nam bile priznane, lahko delamo na to, da se naše razmere izboljšajo. Sedaj ni več tistih težav, kakor takrat, ko je šlo za ustanovitev Jugoslavije. Pri ureditvi naših notranjih razmer pa bo zmagal tisti, ki bo pokazal najjačjo voljo in največ discipline. Včasih je bilo v tem oziru delavstvo na najboljšem glasu. Ponekod je tudi še dandanes. Pri nas se je na žalost pokazala nediscipliniranost v delavskih vrstah, ki so jo v prvi vrsti zakrivili socijalni demokrati, tako da je delavstvo v zakonodajnih zastopih brez vsakega vpliva. Narodno delavstvo jim v tem ne more slediti, tudi se je že naveličalo molovanja okrog njih, zato gre svojo lastno pot. Naj se marksisti razmesario med seboj, ako jim je tako malo do delavskih teženj po izboljšanju razmer, narodno delavstvo za take traparije ni-

ma časa, ono se organizira, da bo v stanu odločilno vplivati na našo socijalno zakonodajo. S tem, da priznava sedanje stanje, h kateremu je tudi samo veliko doprineslo, ima narodno delavstvo tudi moralno pravico, da najenergičneje vodi boj proti zasebnemu kapitalističnemu izrabljaju in proti socijalnemu reakcijonarstvu v Beogradu in v naših oblastnih skupščinah. Ali ni bilo narodno delavstvo na delu za Jugoslavijo že tedaj, ko so mnogi drugi slavili Avstrijo? Spominjam na narodno delavsko organizacijo v Trstu, na njeno podružnico in na razpuščeno «Bratstvo» v Ljubljani. Nihče nas v tej nacionalni borbi ni omajal. Pridružila se ji je samo še socijalna borbenost in to v tem večji meri, čim bolj stopa socijalni problem v nacionalni državi v ospredje.

Borbeni in dosledni v svojem boju stojimo tudi od desetletnici majske deklaracije. Dosledni v tem, da ljubimo svojo nacionalno državo kakor tedaj, in borbeni, ker nam je srčna potreba, kakor nam je bila takrat Jugoslavija, sedaj ureditve Jugoslavije tako, da bo lahko izvrševala

svoje materinske dolžnosti napram vsem svojim sinovom, napram onim, ki so doma, in napram onim, ki so se morali podati s trebuhom za kruhom v daljne kraje. Ako se bomo od negativnega nerganja obrnili vsi k pozitivnemu delu, se bodo naše razmere kmalu izboljšale. Druge pomoči ni.

Pomislimo na strašne vojne dni, ko smo trpeli pod avstrijsko soldatesko, ko smo gladovali in bili kot Slovenci zasramovani, in odleglo nam bo. Videli bomo, da smo ipak napredovali. Kar nismo imeli tedaj, to imamo sedaj. Narodna svoboda je neprecenljive vrednosti. Bilo bi pogrešno, obupavati, ko pa vidimo, da smo toliko dosegli, kakor doseže malokateri narod, ako izvzamemo naše brate v tujem robstvu, katerih osvoboditev pa je istotako odvisna predvsem od naših urejenih razmer. Biti moramo optimisti, ki vedno upajo na boljše čase. Le taki ljudje so v stanu izvršiti velika dela, ali, kakor pravi sveto pismo, prestavljati celo gore, dočim so pesimisti vnaprej obsojeni na neuspeh.

V tem znamenju hočemo tudi mi narodni proletarci proslaviti desetletnico majske deklaracije.

Ukinitev stanovanjskega zakona.

S 1. novembrom prenega stanovanjski zakon. Ponovno smo že poudarjali, da bi imela popolna ukinitev stanovanjske zaščite nedogledne posledice za najemnike.

Ministrstvo za socijalno politiko je zahtevalo od Delavske zbornice mnenje, ki ga zavzema glede ukinitev stanovanjskega zakona. Delavska zbornica se je nato v posebni s statističnimi podatki utemeljeni spomenici izrekla proti popolni ukinitvi stanovanjske zaščite. Delavska zbornica ugotavlja:

Iz statističnih podatkov je razvidno, da bi se moralno graditi v Ljubljani od leta 1914. do leta 1926. 1750 stanovanj. Dejansko se jih je zgradilo 550, torej jih manjka 1195.

Glasom «Statistike stanovanjskega urada v Ljubljani» je prosilo, odkar je ta urad obstojal, za stanovanja 1989 oseb. Stanovanja pa so se mogla dodeliti le 687 prosilcem, medtem ko so ostale 1302 prošnje nerešene.

Maribor bi moral zgraditi v letih od 1914. do 1926. 960 stanovanj. Zgradil jih je 250, torej mu jih primanjkuje 710. Tudi ta številka je potriena po cenitvah stanovanjskega urada.

V najvažnejših krajih Slovenije je torej doseglo pomanjkanje stanovanj leta 1926. do 1927. svoj višek.

Popolna svoboda pri razpolaganju s stanovanji in pri določanju najemnin bo imela telesne posledice:

Ona bo dvignila najemnine do te višine, da jih del najemnikov ne bo več zmogel. Za gospodarsko jače sloje, ki bodo te najemnine zmogli, bo pomanjkanje stanovanj prenehalo. Oni bodo lahko dobili v starih hišah dovolj stanovanj. Gospodarsko šibkejši sloji bodo stisnjeni deloma v slaba stanovanja, deloma pa izrinjeni iz njih.

Mesto gospodarsko jačih slojev, bodo postavljeni baš gospodarsko najšibkejši sloji pred nalogo, da bi bili reflektanti na najdražja stanovanja v novih hišah. Pomanjkanje stanovanj bi

Ivan Albreht:

(Nadaljevanje.)

Prva ljubezen ne zaravi.

«Prvič si zadela dobro?»

«Nič se ne morem pritožiti», pravi Franca. Potem hitro:

«Saj mi je rajni Groga še celo na smrtni postelji naročal, naj po njegovovi smrti ne ostajam sama, toda do danes res še nisem mislila na možitev.»

«Ta je pa trdna», je premišljeval Tine. «Kdo bi si bil mislil?»

Vdova pa:

«Bogvé, če nisem rekla preveč. Da bi se le ne zbal —»

Nato se je spet oglasil čevlar:

«Viž, Franca, to je tako! Sama ti nikakor ne kaže biti —»

«Težko je res, težko,» se je jela počasi in previdno umikati vdova, «pa vendar —»

«Težave ima pa tudi vsak človek svoje —»

«Misljam res, da ni nobeden brez njih», je potrdila Franca. «No, pa dokler je človek mlad in nič zavezan —»

«Ni nič drugače», jo je prekinil Tine. «Saj veš: mladost — norost!»

«Pravijo res, da —»

«Zato sem pa mislil, zaradi Janeza —»

Vdova se je komaj vidno nasmehnila.

«Pošten ko solnčna ura,» je nadaljeval čevljar, «ali mlad je bil pa tudi in pod kožo krvav, saj razumeš —»

Franca se je prestrašila, rekla pa ni nič.

«To je bilo še takrat, ko je odšel —»

Franca še vedno molči, Tine pa:

«Saj veš: jeza, žalost —»

«Tako hudo menda ni bilo?»

«Tebi ne, njemu pa», zavrne Tine. «Takrat ga je zaneslo, pa se je zamešal z neko žensko —»

«No,» pripomne Franca, «to ni nič hudega, saj je bil fant in prost!»

«Fant že, prost pa ne, ker je vedno mislil le nate. Samo toliko, da ga je enkrat zaneslo, pa ga je spet premagal spomin nate.»

«Oh, ti pa znaš», se je nasmehnila vdova, še sveto Genovefo bi premotil, tako znaš biti sladak.»

«Viž, moja stara pa pravi, da sem ko skisana smola», se smeje Tine v nadi na zmago. «Škoda! Da sem danes še fant, se ne bi poganal za Janeza!»

Med razgovorom obema odleže. Vsak je prepričan, da dobro igra svojo vlogo in da spremeno vodi drugega na svojo pot. Tine je celo prepričan, da lahko pride z odločilno besedo na dan.

«Viž, kakor sem dejal, se je Janez takrat nekaj zmotil tam nekje po svetu. Zapletel se

je tako, da je civililo za njim. Otroka je sicer Bog vzel k sebi, njej mora pa šteti, če hoče biti prost!»

Franci so se zaiskrile oči.

«Zdaj ga pa imam», je zavriško v njej, medtem ko je čisto mirno rekla Tinetu:

«Naj jo pa vzame, ali ne? To je najboljše!»

Besede so jo sicer stale mnogo premagovanja, vendar se je ojunačila, ker je upala, da bo tako zanjo prav.

Tine se je prestrašil.

«Kako naj jo jemlje, ko misli samo nate!»

Vdova je skomignila z ramoni.

«Koliko ji pa mora dati?»

«Pet —»

«— tisoč?»

«Pet tisoč, mislim —»

«To je lep denar, Tine —»

«Kaj? Za pet tisoč bi si ti pomislila —»

«Nič ne rečem, ali danes je hudo. In otroka imam, saj veš. Če bi se kaj menili, tak mu le povej tako, da bajta ostane na moje ime —»

«Se razume», s kislom obrazom pritrdi Tine. «Ali lahko prideva?»

«V hišo vama ne bom branila», se vzravna Franca. «Saj smo ljudje, ali ne?»

Ker si ne upa dobiti bolj vabljivega, je Tine zadovoljen tudi s tem odgovorom. S priponbo, da prideta pod noč oba z Janezom,

moglo prosto razpolaganje s stanovanji le v toliko in v tem primeru omiliti, v kolikor bi navajalo k prezidavanju obstoječih velikih stanovanj s tem ciljem, da se napravi z enega stanovanja dvoje stanovanj.

Vendar svobodno in neregulirano razpolaganje s stanovanji ni najboljše sredstvo, da se to doseže.

To sredstvo bi učinkovalo še le v tem primeru, če bi ostajal radi previsokih cen del stanovanj po ukinitvi stanovanjske zaščite prazen, tako, da bi silili na prezidavo gospodarski razlogi. — **Stanovanjski zakon se zato iz navedenih razlogov ne sme končno likvidirati, ker bi bile prenešene s tem vse posledice pomanjkanja stanovanj, na rame socijalno najšibkejših slojev in ker bi to povpraševanje po stanovanjih v novih hišah še zmanjšalo.**

Glede določil novega stanovanjskega zakona smo mnenja, da naj ostanejo najemnine maksimi-

rane. Morejo pa se valorizirati. Večji del valoriziranih najemnin pa se mora stekati v občinske fonde za zgradbo novih stanovanj.

Odpoved stanovanj naj bo dopustna le v tem primeru, kjer da lastnik hiše stranki na razpolago drugo, če tudi manjše stanovanje ali pa v tem primeru, kjer more posredovati lastnik hiše ali občina, da stoji stranki na razpolago stanovanje v novi hiši proti najemnini, ki ne presega določenega dela mesečnih dohodkov stranke.

Odločilne važnosti je, da vpliva zakonodaja na kreditno politiko v tem zmislu, da bodo oskrbovali hipotekarni zavodi zainteresiranim občinam in drugim interesentom gradbene kredite in da se bodo pospeševala potom zakona vsa prizadevanja, da prispevajo občine in država delno h kritju nadnormalno visokih obresti, ki povzročajo danes, da se dajo graditi nova stanovanja le proti nezmagljivo visokim najemnim.

stvo se ga je žal manj poslužilo, čeprav ni zahiteval višje predizobrazbe.

Razen navedenih smo imeli tudi medicinske tečaje, ki so jih vodili najboljši strokovnjaki in dobri, poljudni predavatelji — a tudi za te se je delavstvo manj zanimalo.

Iz navedenega se menda pač dovolj vidi, da nismo pustili slojev brez višje izobrazbe iz našega kroga. Narobe: posvečali smo jim vedno največjo pozornost, trdno prepričani, da so ljudem s samo ljudskošolsko izobrazbo predvsem potrebni taki tečaji, pri katerih obstoji popolnoma druga vez med učiteljem in učencem kakor pa pri predavanjih.

Če je snov predavanja še tako zanimiva in predavatelj kar najbolj poljuden, vendar ne doseže s predavanjem mnogo več, kakor da slušatelja opozarjaš na ta ali oni problem in ga vzpodbujaš k lastnemu duševnemu delu. Pri predavanju sledi slušatelj le zelo pasivno razlagi in pozabi radi tega prav hitro vse, kar je slišal. — Da ostane kaj več v slušateljevi glavi, mora biti le-ta prav bistra in predvsem šolana, živeti mora trajno v nekem duševnem kulturnem ozračju. Manj ali več mu mora biti tudi že znana predavateljeva snov.

Interes delavca, ki ni toliko vajen duševnega dela in ki je prikovan ves dan k telesnemu delu, pritegniti takoj močno in krepko h kakemu predavanju, da bi imel trajen dobiček od njega, je skoraj nemogoče.

Naš institut je imel mnogo predavanj, ki niso zahtevala posebne izobrazbe (medicinska, zgodovinska, juridična, literarna), celo v Studence smo šli z njimi, a odmev delavstva je bil prav majhen.

V pravem spoznanju vsega tega so ustanovile druge države «Ljudske visoke šole» za delavstvo in za kmeta, ki so pravili internati in kjer se odrasli učenci vežbajo sistematično in z aktivnim delom na vseh poljih znanosti in umetnosti, seveda vedno le v takem obsegu, da odgovarja njih praktičnemu življenju. Najvišji princip mora vedno biti: **nič več znanja, kot ga resnično uporabiš v življenju.**

Taka šola za odrasle, za kmeta in za delavca, bi nam bila najbolj potrebna in bi dobila šele z njo «Ljudska visoka šola» svoj pravi pomen. V

Maribor, 18. maja 1927.

Predsednik «Ljudske univerze» v Mariboru nam je poslal sledeče pismo:

Glede na članek z dne 14. maja t. l. v Vašem ceni. listu, ki se v njem peča Vaš dopisnik z delom «Ljudske univerze» v Mariboru, si Vas usojam prositi, da priobčite naslednje pojasnilo:

«Ljudski univerzi» v Mariboru se očita, da premalo skrbi za duševno hrano delvaskega stanu in da so naše prireditve take, da ustrezajo samo inteligenci z najmanj srednješolsko predizobrazbo. —

Vodstvo «Ljudske univerze» se zaveda v polni meri, da mora naša naprava služiti v prvi vrsti slojem, ki jim je onemogočila brdka usoda, da bi si prisvojili že za mladih let zadostno predizobrazbo. Naš program in naše delo upošteva v veliki meri to potrebo. Radi tega prirejamo že več let tako zvane strokovne tečaje iz vseh srednje- in meščanskošolskih predmetov. Ti tečaji se priključujejo samo na ljudskošolsko pred-

izobrazbo. V tekoči seziji sta organizirana dva izobraževalna tečaja v obsegu meščanskošolskega programa za železniške in druge delavce, ki si hočejo z velikim trudom izboljšati svoj gmotni položaj. — A hvala Bogu moramo ugotoviti, da niso zgolj gmotni interesi pripeljali teh mož v naše kurze, temveč imamo marsikaterega, ki si je naložil velik trud zgolj iz ukažljnosti. Naj se le pomisli, da so to večinoma rodbinski očetje, ki so ves dan vpreženi v trdo, naporno delo in nosijo v srcu hude rodbinske skrbi; vsak večer pa se zborejo za dve do tri ure na trdih klopeh — kakor nekoč pred dvajsetimi leti — in sledi kot pridni učenci z vso pozornostjo učiteljevemu razlaganju!

Naj nam da naš narod mnogo takih mož!

Teh tečajev — za kakih 70 do 80 mož — seveda nismo mogli prirediti zastonj, a učnina je bila tako odmerjena, da je krila skromne honorarje požrtvovalnih meščanskošolskih učiteljev. Imeli pa smo brezplačen tečaj iz domoznanstva, ki ga je posečalo prav lepo število slušateljev, a delav-

se poslovi in odide, medtem ko vdova Metlakovka sama ne ve, kaj bi počela od radosti

Ko se vrne Matildka, jo vzame v naročje in jo ljubkuje, da je mala že vsa prestrašena, ker ni vajena pri materi tolikšne nežnosti.

«Ali bova res dobili nove jastlice?»

«Res,» pravi Metlakovka, «in tudi novega očeta, če boš pridna.»

Deklica se zasmeje, mati pa se skrije v čumnato. Njeno telo podrhteva v strasti, vendar jo ne zapusti popolnoma vsa razsodnost.

«Naj le dela Janez pokoro, če hoče kdaj biti Metlak! Zdaj se mi ne izvije kar tako. Samo naj se skusi kaj opletati, pa bodo takoj vse Griče vedele, da mi je bil za pet tisoč na prodaj. O, le čakaj, fant! Rada te imam, da bi te kar pogolnila, Metlakovka pa sem le, to boš moral priznati!»

Tako se veseli Franca in se vzravnava, da se visoko izbočijo njene polne grudi. Ko bi jo Janez videl v tem trenutku, bi njena bujna zrelost gotovo premagala vse maščevalne misli; kajti prav globoko v srcu je le še tlela v Cokljaju resnična ljubezen do lepe France.

XI.

«No, si kaj govoril», je s potuhnjenum našmeksom prišel popoldne Janez k Smrekarjevemu čevljaru.

«Sem, pa je trda predla», mu pove Tine.

Janez sede in posluša, ali dalje posluša, bolj je nemiren in kar barve ga spreletavajo.

«Šment,» pravi, «pa se mi le ne bo obneslo, kakor vidim.»

«Kaj bi se ti ne, samo držati se moraš», bodri Tine, ki ne sluti, zakaj je Janez tako iznenaden. «Popoldne, sem rekел, da prideva, tako pod noč.»

«Ne vem —»

«Kaj? Ali si že izgubil korajžo?»

«Nak! Samo tako se mi zdi, da se bom brez potrebe dal ljudem v zobe.»

«Misliš, da bo ona komu pravila?»

«Bogvé —»

«Ne bodi neumen!»

Janez začne bobnati s prsti po mizi. Nenkrat se zasmeje na vse grlo. Tine se kar prestraši, tako bučen je tesačev smeh.

«Salamensko sem ga polomil», pove nazadnje Cokljjač sam.

«Zakaj?»

«Ker sem neumen», pravi Janez in začne pripovedovati, kako je tam v jeseni govoril s Franco in kako je bila tedaj vdova prijazna z njim. Počasi razloži, kako je kuhal jezo, ker ga je pred leti odpravljala s praznimi obljubami. Sklenil da je maščevanje, zato je tudi natvezel tisto o nekakšni ženski, kar vse skupaj ni nič res. Zdaj da mu je žal in da se sramuje.

Tine gleda, posluša in skimava z glavo.

«Zdaj ne vem, ali sem prismuknjen jaz ali ti ali oba. Ali si me imel za norca dopoldne — ali me imaš zdaj.»

Janez se zasmeje:

«Tako je, vidiš, če človek začne noret, ko že minevajo prava leta. Kar je, to je, samo reci mi, kaj naj storim.»

«Sam si skuhal, sam snej», zagodrnja Tine in začne nejevoljen gledati skozi okno.

«Ne bodi no hud, ko vidiš, da sem v zagnati. Po pravici i povem, da sem bil tako jezen, takoj jezen, ti pravim, da se je kar kuhalo v meni —»

«In se je skuhalo», se še vedno nejevoljno nasmejne Tine.

«Poslušaj —»

«Kaj?»

«Ali ne bi šla vseeno tja?»

«Hodi sam —»

«Ne, ne tako, Tine! Veš, zdaj, ko vidiš, kako je pametna, jo imam spet tako rad, da bi jo kar —»

«Pusti orodje, pusti, da mi vsega ne polomiš», se razvedri Tine, ko vidi, da Janez strastno stiska, kar doseže.

«Kaj naj storim, svetuj mi!»

Tine premišljuje in se začne nazadnje smejati še sam.

«O, ti salamensko budalo ti! Pa sem toliko brusil jezik za prazen nič! Če se zdaj Franca razjezi, se boš pa spet kisal, kaj?»

Sloveniji naj se napravi prvi poskus! Prav nič drag bi ne bil in izdatki bi se bogato izplačali!

A tudi za čas, ko še nimamo take šole, bi se dalo marsikaj izboljšati glede delavske izobrazbe, samo da bi našli več pravih, požrtvovalnih kulturnih delavcev. A med Slovenci je velik križ z njimi. Kritizirajo vsi zelo radi, a ko se gre za pravo, resno, ustvarjajoče delo, potem jih ni! Sama kritika ubija še to malo resnega idealnega dela, kolikor ga je še med nami.

Takega dela ne zmore samo par ljudi, ki se razen tega ne morejo posvetiti popolnoma temu prosvetnemu delu, ker imajo še svoj drugi poklic. Dolžnost države, oblastnih samouprav in mesta bi bila tudi, da bi poskrbeli vsaj za majhen, a stalni administrativni aparat, kot ga imajo druge ljudske visoke šole.

Pozivljamo vse kulturne delavce, ki stojijo blizu delavskih vrst, da stopijo v naš krog in posvetijo svoje moči našemu velikemu kulturnemu delu! Potem bomo dosegli tudi že v sedanjem okviru glede delavske izobrazbe prav lepe uspehe.

To so vzroki, ki so onemogočili bolj uspešno delo za delavstvo. Vsled tega je tudi postal najzanesljivejši in najstalnejši kader naših slušateljev naš srednje izobražen intelligent, o katerem sodi Vaš dopisnik, da mu ni treba našega kulturnega dela. To je velika zmota! Najtežji problem našega časa je ravno problem razumništva, ki se nahaja v hudi krizi. Največja nesigurnost in nejasnost našega časa izvira ravno iz njegovih vrst. Temu odpomoči je lepa naloga «Ljudske univerze».

Vaš dopisnik nam končno očita, da predavamo o čeških kopališčih, ko naš delavec ne more posesti niti naših kopališč. Res je tako. Ne samo delavec, tudi naš intelligent se jih ne more poslužiti. Sicer se pa ni iz teh pogledov priredilo predavanje o kopališčih. Popolnoma drugi vzroki so nas k temu privedli in o tem bi se Vaš dopisnik sam prepričal, ako bi posetil predavanje. Slišal bi, da je podal predavatelj-zdravnik zelo interesantno fiziologično predavanje o učinkovitosti različnih vod na človeški organizem. Videl bi čarobne češke in slovaške pokrajine, občudoval bi ob veličastnih zgradbah in na lepi urejenosti kopališč češko podjetnost in

zimisel za lepoto, kar vse nas more le vzpodobujati k lastnemu boljšemu delu! — In to vse je brez vrednosti?

Nadalje ni zadovoljen Vaš dopisnik, da se ni udeležil noben delavec izleta v Zagreb. Ali je to res le najmanj naša krivda? Ali smo mi mogli napraviti cenejšo železniško vožnjo, cenejše prenočišče? — — —

To naj služi v pojasnilo. —

Mi smo dobre kritike prav veseli — kritike, ki kaže na nedostatke, a tudi na fek, kako jih odstraniti.

Inž. Janko Kukovec l. r.
predsednik «Ljudske univerze».

Politični pregled.

Volitev češkoslovaškega prezidenta. Prihodnje dni izvolita češkoslovaška poslanska zbornica in senat prezidenta republike. Že sedaj je gotovo, da bo ponovno izvoljen za prezidenta T. G. Masaryk. Prvotno se je mislilo, da ne bo z nobene strani ugovora proti kandidaturi Masaryka in da bodo molčali tudi oni, ki niso njegovi prijatelji. Reakcija se pa ni mogla obvladati. Slovaška klerikalna stranka vodi srdito kampanjo proti Masarykovi kandidaturi. Klerikalcem se je pridružil del demokratske stranke, ki hoče imeti za prezidenta dr. Kramara. Komunisti so postavili svojo kandidaturo in silijo v ospredje brezpomembno politično figuro senatorja Šurze. Za Masaryka so se odkrito izjavili narodni socialisti, socialisti demokrati in obrtna stranka. Dalje so sklenili glasovati za Masaryka češki in nemški agrarci. Dejstvo je, da je na strani Masaryka vsa levica, dočim je del desnice proti njemu. Masarykovi nasprotniki pa ne bodo ničesar opravili s svojo nefaktino agitacijo. S svojo umazano gonjo se bodo le še bolj diskreditirali pred češkoslovaškim narodom, ki je v ogromni večini za prezidenta Masaryka.

Krekova mladina je preteklo nedeljo zborovala pri Sv. Joštu nad Kranjem. Predsednik shoda je demonstrativno pozdravil navzočega dr. Stanovnika in mu je dal tudi besedo. Dr. Stanovnik je v svojih izvajanjih srdito napadel reakcijonarno vodstvo SLS, poudarjajoč, da ga nihče nima pravico izključevati iz stranke, katere pristaš je že od mladosti. Dr. Stanovnik je zborovalcem tudi pojasnil, da so starini v SLS proti volitvam v ljubljanski občinski svet. Dr. Natlačen se je pretekli teden zglasil pri ljubljanskem velikem županu in v imenu SLS zahteval, da se še ne

razpišejo občinske volitve, dokler ne bo zadeva z dr. Stanovnikom popolnoma razčiščena. Doktor Stanovnikove ugotovitve so porazno vplivale na navzoče krščanske socijalce, ki so iz ust svojega voditelja slišali, da je SLS pod sedanjim vodstvom reakcijonarna in za avtonomijo samo v besedah. Za dr. Stanovnikom se je oglasil k besedi strankin tajnik Gabrovšek, ki je skušal nekoliko zabrisati porazni vtis dr. Stanovnikovih razkritij. Njegov nastop pa je bil zelo ponesrečen in da ni hitro končal z govorom, bi ga zborovale izvijzgali. Zborovalci so po večini soglašali z dr. Stanovnikom, ki je mnenja, da za krščansko delavstvo ni mesta v SLS, dokler v njej odločujejo Breclji, Remci in Natlačeni. Sploh se je končalo zborovanje krščanskih socijalcev pri Sv. Joštu v slabem razpoloženju, ki ga ni mogel niti zboljšati temperamenten govor Tersegjava, ki je imel na shodu glavni referat.

Razpust narodne skupščine. Davidovičevi demokrati so zatrjevali, da bodo takoj po konferenci Male antante in ko se vrne zunanj minister Marinković v Beograd, razpisane volitve v narodno skupščino. Obetanja demokratov se pa niso izpolnila. «Pravda», glasilo dr. Marinkovića, celo poroča, da zaenkrat ni aktualno vprašanje izpopolnitve vlade in da je tudi razpust narodne skupščine za krajsi čas odložen. Opoža se, da se nahaja Vukičevičeva vlada v veliki zadregi, ker ne more izvesti svojega programa. Neprilike ji dela tudi radikalni klub, kjer se veliko poslanec izreka proti volitvam. Seveda pa s konstatacijo vladinih zadreg še ni rečeno, da se ne bi volitve vrstile še tekom letosnjega leta. Le to hočemo reči, da v vladu ne gre vse tako gladko, kot bi ta ali oni mislili. Jasno je, da je sedanja narodna skupščina nezmožna delati in da so edini izhod volitve.

Osemurnik v Franciji. Z veliko večino je sprejel francoski parlament washingtonski dogovor o osemurniku z dodatkom senata, da se osemurnik uvede šele takrat, ko to store tudi sosedna Anglija in Nemčija.

O napredni fronti se še vedno živahnno razpravlja v slovenskih in hrvaških časopisih. Nasproti napredne fronte hočejo ovirati politično konsolidacijo v Sloveniji s prazno trditvijo, da je napredna fronta potrebna edinole SDS, dočim vse ostale napredne stranke nimajo od enotnega nastopa ničesar pričakovati. Dr. Ravnhar je celo mnenja, da se politično vodstvo Slovencev popolnoma prepusti SLS, dočim naj napredne stranke se naprej stope ob strani in čakajo, kdaj izgube zadnjo svojo postojanko. Razumljivo je, da se klerikalni agitaciji dr. Ravnharja ne pridružujejo ostale napredne stranke. Zadnje dni so se tudi voditelji SKS konkretnje izjavili za napredno fronto. Samo to je želeti, da bi se prešlo od časopisnih razmotrov k dejanju. Tisti, ki vedo toliko povedati, kakšen program naj ima napredna fronta, naj ta program sestavijo in predlože v sklepanje ostalim naprednim skupinam. Prepričani smo, da je za skupen nastop prav lahko najti enotno bazo. Dobre volje je treba in kmalu se bo tudi dr. Ravnhar lahko prepričal, da njegova agitacija za SLS ne more preprečiti skupnega nastopa vseh onih naprednih skupin, ki nekaj pomenijo v našem političnem življenju. Če misli radikalna stranka, da je njena rešitev

«Saj tega se bojim», meni Janez.

«Drugega ti prav za prav ne bi smel voščiti», ga draži Tine, vendar spozna tesač iz njegovega glasu, da ne misli tako resno.

Polagoma začneta z združenimi močmi ugibati, kako bi bilo najbolj prav.

«Ne kaže drugače, nego izpeljati do kraja», meni Tine.

«Nak! Potem bo lahko očitala, čim bi prišla kaj navkriž, da me je morala odkupiti.»

«To je tudi res», potrdi Tine. «Veš kaj, prepustiva sreči, bo že kako.

Ker si ne ve drugače pomagati, tudi Janez samo prikima. Ko se zmrači, odideta na pot.

XII.

Metlakovka je trdna, to spozna Tine takoj. Črno ruto ima na glavi in še nasmehnese se ne, ko vstopita.

Nekam drveno sedeta. Tine pogleduje Janeza, Janez Tineta, z besedo se pa nobenemu nič kaj prav ne mudri.

«Ja —» pravi Janez.

«Pa res —» vzdihne Tine.

Potem molčita.

Franco sili smeji, a se premaguje.

«Zima, zima,» pravi in obmolkne tudi ona.

Zdaj Tine šele opazi, da Matildke ni doma. To se mu zdi dobro znamenje. Zato se ojunači:

«Saj veš, Franca, da sem bil dopoldne tutkaj.»

«Seveda si bil.»

«Zdaj sva prišla pa obo.»

To je vsa modrost, kar je zmore Tine v tem trenutku, Janez pa sploh sedi, kakor primrjen. Ko skrivaj ogleduje Franco, so mu zazdi tako lepa, mnogo lepša nego pred leti. In pametna, pametna! Kako se to modro drži! O, taka žena — — —

«Hm-hm,» se odkašlja in hoče nekaj reči, pa ne more.

Franca mu hoče pomagati:

«Ali pozimi tudi tešeš?»

Janez odkima.

«Ni nič kaj prida dela,» pravi in venomer premisljuje, kako bi popravil, kar je v jezi zmedel. Včasih obupno pogleda Tineta, toda čevljar je danes miren ko kopito.

Franca se raduje: «Ali sem te, kaj?!» Da bi pregnala molk, pravi:

«Davki so pa že tako visoki — —

«Saj,» pravi Tine, a Janez zakašlja.

Potem spet Tine:

«Veš, Franca, zdaj sva prišla, da bi se zmenili.»

«Kaj se hočemo meniti, ko nimata jezik,» se nasmejhne Franco.

«Veš, tisto, no, kot sem dejal dopoldne,» stoka Tine.

Janez pomaga:

«Viž, Franco, saj mi ne boš zamerila, kaj ne, rad te pa le imam. Zmeraj sem te imel rad.»

(Konec prih.)

v kooperaciji s klerikalci, naj hodi kar naprej po stopinjah dr. Ravnharja. Ne moremo pomagati, če se hočejo zapisati radikali sigurni politični smrti.

Družbeni odbor je vladna večina izvolila pretekli teden v finančnem odboru. Opozicija se volitev ni udeležila. Izvoljeni so bili poleg enega klerikalca samo člani vladnih strank.

Nova politična firma. Dne 21. maja je zboroval v Zagrebu glavni odbor HSS. Štefan Radić je predlagal, da naj se HSS naziva v krajih izven

Hrvatske «Narodna seljačka stranka Hrvatov, Slovencev in Srbov». Razni hrvatski delegati so ta naziv ostro kritizirali in ga odklanjali. Končno je Štefan Radić pominil večino delegatov, glasnejše upornike pa izključil od seje. Na zboru se je opazilo, da med radičevci ni več one enotnosti, kot je bila prej. V vseh okrajih se pojavljajo disidenti, ki vodijo borbo proti vodstvu stranke. Pri teh razmerah je verjetno, da bo pri prihodnjih volitvah izšel iz boja Radić precej oslabljen.

Krajevna organizacija NSS Št. Jakob ima svoj redni občni zbor v soboto 28. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni «Pri sodčku» na Žabjeku. Z ozirom na važnost dnevnega reda je udeležba obvezna. Govori oblastni poslanec tov. Ivan Tavčar. Pridite vsi in točno!

Dopisi.

LOGATEC. Vsa znamenja kažejo, da bo prvi letni pešizlet podružnice Narodnostrokovne zveze v Cerknico in k tamošnjemu jezeru nekaj posebnega. Predpriprave so v polnem teku in program je že sestavljen. 19. junija na nedeljo se bodo zbrali izletniki po dohodu jutranjega vlaka ob 8:03. uri na Raketu, od koder bo izlet v Cerknico. Po prihodu v Cerknico odmor in okreplilo pri dobro znanem gostilničarju g. Josipu Meletu, ki ima gostilno «Pri vagi». Po počitku izlet k jezeru, kjer bo prilika videti velikega morskega psa, toda le v primeru, da bo jezero zalito, sicer odpade ta velezanimiva točka spreda. Po ogledu jezera, izlet v Male in Velike Karlovec, ki je ena najlepših krasot Notranjske. Tam je videti velezanimive kapnike in marsikaj lepega. Po povratku obed pri g. Meletu. Po obedu ogled Cerknici. Popoldne ob 4. uri pričetek velike vrtnje veselice, na kateri svira daleč na okrog dobro znana cerkniška godba. Na veselicu bo več atrakcij, n. pr.: tehtanje, ribolov, lov na kranjske klobase itd. Najlepša točka bo razgled naših gorskih velikanov z daljnogledom. Zvečer bo bajna razsvetljava. Za dobro in ceneno hrano in pijačo je poskrbljeno. Vabimo vsa napredna društva in vso napredno javnost, da ne zamudi te lepe prilike, ogledati si za mal denar toliko lepega. Vsa društva, ki se pridružijo našemu izletu, prosimo, naj nam pravočasno sporoči število udeležnikov, ker bomo za vse naročili hrano. Celodnevna prehrana bo stala samo 25 Din za osebo, vendar pa le za one, ki se prej javijo podružnici NSZ v Logatecu. 19. junija vsi v Cerknico!

MARIBOR. Zdaj, ko so vtihnili oficijelni častilec 25letnici dirigentskega delovanja širom tudi vnanjega sveta znanega Andra Mitrovića, se spodbobi, da mu tudi mi postavimo skromen spomenik. Naj se nihče nikar ne boji, da bi še enkrat premleli, kar so drugi že tolikrat premlevali. Če kdo, je naš Andra Mitrović na mariborskem gledališču zaslужil, da mu jugoslovenski narod prihrani mučno skrb žrtve znane krize v usodi mariborskega gledališča. Naša iskrena želja je, da g. slavljenec vztraja v svojem zaupanju v druge, boljše razmere. Kar je v naši moči, mu hočemo to trnjevo pot negotovosti olajšati. Upamo, da se v dogledni bodočnosti likvidirajo nezdrave razmere na mariborskem gledališču, ki bi bilo kljub nezadostni državni podpori lahko čisto drugače fundirano, kakor je! Medtem, gošpodin Andra, pogumno naprej na lepsi pot do 50letnice umetniškega dela! — Zadnjič je «Nova Pravda», do sedaj edini slovenski list, povedala že davno potrebno odkrito besedo na naslov «Ljudske univerze». To odkrito besedo je treba ponoviti. Maribor ne pozna «ljudske» univerze; to, kar se nam v zadnji dobi nudi, so reklamna predavanja učene gospode za — učeno gospodo.

Cene tujemu denarju.

Na zagrebški borzi se je dobilo dne 24. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799 Din 90 p do 802 Din 90 p;

100 nemških mark za 1347 Din 83 p do 1350 Din 83 p;

100 italijanskih lir za 310 Din 50 p do 312 Din 50 p;

1 dolar za 56 Din 70 p do 56 Din 90 p;

100 češkoslovaških kron za 168 Din 20 p do 169 Din.

Narodno-strokovna zveza.

Proslava 30 letnice Narodno-socijalistične stranke v Pragi.

V Pragi se vršijo od 3. do 6. junija velike proslave narodno-socialistične stranke ob priliku 30letnice obstoja stranke.

Proslava se otvorja ne 3. junija zvečer s slavnostno predstavo «Libuše» v Narodnem divadlu.

V soboto 4. junija se ob 8. uri poklonijo udeležniki proslave grobovom umrlih strankinih pristašev na praških pokopališčih.

Istega dne ob 10. uri položijo venec na Husov spomenik in na grob Neznanega vojaka.

Ob pol 11. uri se zberejo na zborovanje vsi strankini funkcionarji, ki so že najmanj 25 let v stranki.

Ob 12. uri se vrši skupen obed v palači «Radio» na Kral. Vinohradach.

Popoldne se vrši istotam slavnostna širša seja stranke, na kateri govori senator, brat Václav Klofač in drugi.

Zvečer se vrši v Lucerny umetniški večer.

Mladina ima 4. junija svoje posebno jubilejno zborovanje ob 4. uri v palači «Našega doma» na Kral. Vinohradach.

V nedeljo 5. junija se vrši veliko strankino jubilejno zborovanje ob 8. uri zjutraj na Kral. Vinohradach.

Ob pol 8. uri imajo Junaki Svobode (nar.-soc. skavti) svoje zborovanje.

Ob 2. uri popoldne imajo narodno-socialistične žene zborovanje in zvečer zabavni večer.

Ob 10. dopoldne je manifestacijski obhod po Pragi. Udeležijo se ga vse organizacije s praporji in godbami.

Popoldne ob 2. uri velika ljudska veselica na Slovanskem ostrovu, v restavraciji na Letni, na Kral. Vinohradach, na Jezercu v Michlu, v Zahriblicah in na Vysočanah.

Teh jubilejnih slavnosti se udeležijo tudi zastopniki jugoslovenskih narodnih socialistov, na čelu z načelnikom stranke tov. Rudolfom Juvarom. Delegacija se odpelje iz Ljubljane že 3. junija. Pozivljamo naše premožnejše pristaše, da se priključijo delegaciji in pohite na jubilejne slavnosti v zlato Praho.

Vsem podružnicam. Prejšnji teden smo oddislati dve okrožnici, katere imajo gotovo že vse podružnice v rokah. Z ozirom na to, da je treba seznaniti članstvo z novim poslovnikom in razredi, je nujno potrebno, da imajo vse podružnice svoje sestanke, na katerih naj se razpravlja o poslanih okrožnicah in se naj članstvo seznaniti z vsebino poslovnika. Za take sestanke ni treba navzočnosti delegata centrale in naj podružnice zato take sestanke same opravijo. Nujno potrebno pa je, da se vsi sestanki naznanijo centrali in da se pošlje po končanem sestanku tudi poročilo o poteku istega. Vse podružnice so dolžne, slediti klicu centrale, da bosta povsod zavladala red in živahno delo.

Izleti. Z nastopajočimi lepimi dnevi nastopa tudi čas izletov. Vsi in vsak si želi v tem času v naravo. Naše podružnice naj tudi prirejajo za

člane in njih prijatelje izlete v naravo. Pozimi predavanja in sestanki, poleti izleti. Želimo, da prirejajo naše podružnice take izlete, na katerih naj se po možnosti izogibljejo gostiln. O prirejnih izletih je poročati centrali.

LOGATEC. Naša podružnica priredi v nedeljo 19. junija pešizlet k velezanimivemu Cerkniškemu jezeru, nato izlet v Velike in Male Karlovec in potem naprej v Cerknico, kjer se bo vršila velika vrtna veselica pri g. Josipu Meletu. Vabimo vse sosedne podružnice, da se udeležijo tega našega izleta v čim večjem številu.

Ustanavljam abstinentske odseke! Med našim delavstvom je razpasena prav grda navada, da se delavstvo vse preveč vdaja pijančevanju. V teh težkih časih je to tudi zločin, ki ga zagrešimo sami nad seboj, če trosimo težko prisluženi denar za alkohol, doma imamo pa največjo beračijo. Tudi je pijančevanje za delodajalca lep dokaz, da zasluzki niso majhni, ker ostaja še vedno zelo mnogo za alkohol. O tem vprašanju primešemo prihodnjič daljši članek s prav interesantnimi podatki, posebno o «moči», ki jo daje alkohol delavec. Za danes samo opozarjam naše člane na to vprašanje z željo, da se v vsaki podružnici osnuje abstinenčni odsek, v katerega naj vstopijo vsi oni, ki ne pijejo alkohola. Imenovani imajo potem lepo nalogo, odvračati ostale od alkohola in pridobiti čim več abstinentov. Naš delavec mora biti trezen in se ne sme ubijati z alkoholom. Na delo, tovariši, osnujte povsod armado zoper našega najhujšega sovražnika.

Brezposelnost narašča. Ni ga tedna, da ne bi beležile borze dela porastka na številu brezposelnih. Z vsakim tednom se število brezposelne armade veča in ni zgledov, da bi bilo kaj kmalu bolje. Še več. Vse kaže, da se bo število brezposelnih znatno pomnožilo, ako se ne bodo merodajni činitelji pričeli resno baviti z rešitvijo splošne gospodarske krize. Vsa večja podjetja so ali pa še bodo reducirala svoje osebje. Nihče ne vpraša, je li to res nujno potrebno ali ne, temveč redukcije se kratkomalo izvrši. Po končanem dejstvu se šele ugotavlja, ali je bila redukcija potrebna ali ne, in še vselej je vsako podjetje znalo umečno «dokazati» nujnost redukcije. Sedaj se slišijo glasovi, da so na vrsti obrati Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode. Baje se namerava odpustiti večje število delavstva. V kolikor je to res, bo pokazala bližnja bodočnost; mi zaenkrat samo opozarjam na merodajne činitelje, da podvzamejo vse možne korake, da se vsaj ta grozeca redukcija odstrani. Nova redukcija bo zvišala armado brezposelnih in če se bo njih število stalno in stalno množilo, se ne bo čuditi, če se bodo ječe polnilo. V skrajni sili se zateče največji poštenjak k nečastnim dejanjem. Preprečite tedaj širjenje brezposelnosti in dajte možnosti zaslužka vsem, ki so voljni delati in so zdravi. Ne tirajte ljudstva do obupa!

Rentnikom iz Nemčije sporočamo, da so njihove prošnje poslane g. Pavlu Bolhi v Nemčijo, ki bo zastavil vse svoje sile, da se zadeva za njih ugodno reši. To pa traja dalj časa, zato je treba nekoliko potrpljenja. Ko dospejo posamezne rešitve, jih prizadetim sporočimo. — Tajništvo NSZ.

Tedenske vesti.

* Desetletnica majske deklaracije, s katero je slovensko ljudstvo prvič v vidnejši obliki pokazalo, da hoče biti osvobojeno izpod avstrijskega jarja, dasi se je v deklaraciji še rabil »avstrijski okvir», se bo v dnevih 28. in 29. t. m. proslavila po vsej Sloveniji. Po nekaterih krajih se bodo priredile prav svečane spominske proslave z govorji, deklamacijami, petjem in obhodi.

* Watson, znani prijatelj Jugoslovenov, je prispel te dni v Beograd, kjer so ga zelo prijazno sprejeli. Seaton Watson je odpotoval tudi v Vrničko Banjo, kjer se nahaja kralj, ki je Watsona sprejel v posebni avdijenci.

* Spomenik junakom na Koroškem. Lansko leto so oficirji mariborske garnizije sestavili odbor, ki naj postavi dosten spomenik onim članom nekdanjega mariborskega, sedaj 45. pehotnega polka, ki so padli leta 1919. v obrambnih bojih na Koroškem, zlasti v tako zvanem »labudskem odredu«, ki mu je poveljeval naš general Majster. Predsedstvo odbora je prevzel takratni komandant 45. pp. in sedanji komandant dravske pehotne brigade polkovnik Dimitrije Spasić. Odbor je svoje delo že skoro dokončal. Zbral je samo med vojaki in oficirji 45. pp. lepo vsoto, ki bo omogočila, da se postavi padlim junakom dosten spomenik. Svečano odkritje se bo vršilo na Vidov dan 28. junija t. l.

* Sprememba pravilnika o zaposlenju tujih delavcev. Po novem pravilniku o zaposlenju inozemskih delavcev bo izdajala dovoljenja za zaposlenje pristojna oblastna inspekcija dela, ministrstvo za socialno politiko pa bo pristojno za pritožbe in spore.

* Mala ženska Antanta, v kateri so včlanjena ženska društva Jugoslavije, Grške, Rumunije, Poljske in Češkoslovaške, ima svojo letošnjo konferenco v Pragi od 1. do 4. junija. Slovenke bo na tej konferenci zastopala gospa Angela Vodetova, predsednica Ženskega pokreta v Ljubljani. Konference se lahko udeleže kot gostje vse članice naših ženskih društev.

* Katastrofalen potres. V nedeljo zvečer je potresomer zavoda za geodinamiko v Ljubljani zaznamoval močan potres na razdalji 7140 kilometrov. Katastrofalen potres so zabeležili tudi ostali potresomeri Evrope in Amerike. Kakor poročajo zadnje vesti, je bil ta potres v Indiji. Podrobnosti niso znane.

* Iščejo se dediči. Izseljeniški komisariat v Zagrebu nam sporoča, da se iščejo dediči pokojnega Mihajla Strelca (Strelec), rojenega 24. avgusta 1875., ki je umrl v Ameriki. Dediči naj se javijo Izseljeniškemu komisarijatu v Zagrebu.

* V Ameriki ponesrečeni rojaki. Iz Chicaga poročajo, da je tam v bližini v začetku t. m. povozil vlak avtomobil, v katerem je bilo pet oseb. Štiri so bile na mestu mrtve, peto pa so prepeljali v bolnico. Mrtvi ponesrečenci so naši rojaki Miha Bukvič, Ana Brkljacičeva in njen 12letni sin Peter ter Janez Klemenčič. V bolnico prepeljani pa je Brkljacič, soprog ubite Ane.

* Požar v Ihanu. V soboto ponoči je nastal požar pri posestniku Janezu Šiftarju v Ihanu pri Domžalah in mu upepelil hišo ter gospodarsko poslopje z vso vsebino. Razen tega je zgorela živila. V hiši sta bila zvečer le 70letna Šiftarjeva mati in devetletni Šiftarjev sin. Starka je za pazila požar šele tedaj, ko je bila vsa hiša v plamenu. K sreči je imela še toliko prisotnosti duha, da se je z malim vnukom rešila skozi plamen, pri čemer je dobila na rokah in nogah precejšnje opekline.

* Toča v okolici Maribora. Huda ploha s točo se je vila 18. t. m. v smeri od Maribora čez Vurberg proti Sv. Urbanu in naprej čez Ptujsko polje proti Spodnjim Halozam. Toča je napravila precej škode na polju in vinogradih, ki so bili že itak prizadeti po slani.

* Velik požar v Starem trgu. V soboto popoldne je naenkrat nastal ogenj v hiši gostilničarja Butala v Starem trgu pri Črnomlju. Ogenj se je razširil s silno brzino. V desetih minutah je bila v plamenu vsa bližnja okolica. Pogorelo je do tal 16 poslopij, med njimi 9 hiš. Zgorelo je tudi poštno poslopje. V zadnjem trenutku je poštarica rešila z življensko nevarnostjo poštné listine in denar. Poštarico so morali pri njenem požrtvalnem delu orožniki s silo odvesti iz hiše, da se ni ponesrečila v plamenih. Pogoreli niso rešili ničesar in je škoda ogromna. Pogoreli so vsi poljski pridelki in tudi živila.

* Poskus samomora užaljene trmoglavke. Neka gospa v Zagrebu, ki je zvečer zaposlena kot blagajničarka v kinematografu, je naročila svoji služkinji, da ne sme pustiti njene 13letne hčerkice Albine v mraku nikamor na ulico. Gospa se je pač bala, da bi njena hčerkica padla v slabu družbo. Komaj pa se je mati odstranila z doma, je Albina na vsak način hotela ven na sprehod. Z vso jezičnostjo se je prepirala s služkinjo, ki jo je zadrževala in je končno zaklenila vrata, da se dekletec ni moglo umakniti iz stanovanja. Razdražena je mala Albina sklenila, da izvrši samomor. Izpila je večjo količino octove kislino in začeli so jo zvijati hudi krči. Služkinja je takoj pozvala rešilno postajo in razbrzdano svojeglavo punčaro so z avtom prepeljali v bolnico, kjer so ji izprali želodec in ji rešili živiljenje.

* Električni tok usmrtil otroka. Ko sta v soboto popoldne odšla mariborski trgovci g. Tipel in njegova soproga, ki stanujejo v palači Pokojninskega zavoda, v svojo trgovino, je služkinja kakor običajno položila dveletnega trgovčevega sinčka Igorja spat v spalnici, nakar je odšla v kuhinjo. Čez nekaj časa je pogledala v sobo. Nudil se ji je grozen prizor. Dete je bilo po obrazu modrikasto ožgano, obe roki pa sta mu bili od dlani do komoleca močno ožgani. Poleg trupla je ležala na postelji električna žica za svetiljko na nočni omarici. Poklican je bil takoj zdravnik, ki pa ni mogel nič pomagati. Kako je nastala težka nesreča, si razlagajo na dvojen način. Pravijo, da je bila električna svetiljka pokvarjena ter je žica, ki je bila zvezana s svetiljko, vsakogar elektrizirala, kdor je prikel zanjo. Na dete je najbrže padla žica, nakar je šel skozi njegovo telo 220 voltov močan električni tok, ki je dete takoj usmrtil. Mogoče pa je tudi, da se je dete začelo igrat s svetiljko ter se je dotaknilo žice.

* Nesreča božastnega dečka. 12letnega Jurija Rahneta iz Ihana, delavčevega sina, je že šest let starega napadala božast, včasih tudi po desetkrat na dan. Dne 21. t. m. je šel opoldne za kratek čas od doma, češ, da gre gledat novi most čez Bistroico, odkoder ga ni bilo več nazaj. Po dolgem iskanju ga je končno našel njegov oče drugi dan utonjenega v Bistrici v vodi, ki ga je nesla kakre 3 km naprej skoro do vasi Beričevo. Dečka je bržkone na mostu vrgla božast, nakar je padel v vodo in utonil.

* Številne tativne koles v Kranju. V Kranju so se v zadnjem času izvršile številne tativne koles. Te dni je bilo zopet zmaknjeno kolo, in sicer izpred gostilne »Pri Jahaču« posestniku Aloju Štefetu z Brda pri Predosljah. Tatvino so naznani orložniški postaji in sta se takoj odpeljala dva orložnika na kolesih ter dohitela pred Naklim na državni cesti fanta z ukradenim kolesom. Fant, ki je star komaj 16 let, je izpovedal, da se piše Bogomir Košir, doma z Jesenic, in da je prišel v Kranj z namenom, da ukrade kako kolo. Fanta so izročili sodišču.

* Samomor nezakonskega očeta. V vasi Ravenu sta mlada zaljubljence Ivan Kovačič in Slavica Hrlečeva dolgo skrivala svojo ljubezen. Te dni pa se je vse razkrilo, ker je prišel na svet sad ljubezni. Slavica je rodila dete in izpovedala,

da je njegov oče Ivan Kovačič. Na vasi so se o tem takoj začele presti govorice in mladi nezakonski oče se je zaradi opravljenosti zlobnih jezikov pognal strel v glavo in na mestu izdihnil.

* Samomor zaradi brezposelnosti. V ljubljanski bolnici je preminula 24letna mladenka, brezposelna delavka Frančiška Nadižovčeva. Stanovala je v Zgornji Senici pri Medvodah. Iz obupa, ker je bila že dalje časa brez službe, je izpila večjo količino lizola. Domači so opazili, kako se mladenka vije v ludih bolečinah in obvestili orožnike v Medvodah, ki so takoj telefonirali po rešilni avto v Ljubljano. Med tem časom so mladenko naložili na kmetski voz ter jo peljali proti Ljubljani. Potoma je nasproti pridrvel rešilni avto, ki je Franček prevzel ter z njo oddržal v ljubljansko bolnico. Zdravniki so ji skušali rešiti živiljenje, toda bilo je prepozno.

* Ali že veste, kje ste solidno postreženi? Razne vrste vezenine, ženske in moške nogavice dobite po solidnih cenah pri Francu Pavlinu, Gradišče št. 3.

* Grd zločin. Nedavno je bil v Mariboru aretiran možak, ki je zvabjal mlade mariborske šolarice v gozd in jih oskrunjal. Takrat se je vzbudil sum, da ima aretiranec na vesti tudi oskrumbo neke desetletne deklice v ptujski okolici. Preiskava pa je sedaj dovedla do domneve, da je dotično dekletce zvabil v gozd in oskrunil najbrže brat mariborskega aretiranca, ki je zdaj že tudi pod ključem. Možak krivdo odločno zanika.

* Ropar ubil 70letno starko. V nedeljo zjutraj so našli v Zverinjaku pri Arličah 70letno vdovo Ano Kopinčevu umorjeno v njenem stanovanju. Imela je pet smrtnih ran na glavi, vratu in na nogah. Udareci so bili prizadeti s težko drvarske sekiro, ki so jo našli prislonjeno ob postelji, na kateri je ležala umorjenka. Morilec je oropal samo 25 Din, ki jih je vzel iz omare v sobi. Hranilne knjižice za 1900 Din in 400 Din gotovine ni našel. Umor je bil izvršen morda okrog polnoči, ker so našli zjutraj umorjenko že popolnoma trdo. Našla jo je ob sedmih zjutraj njena postrežnica Frančiška Glogovčkova, ki je dobila ob svojem prihodu vrata odprta. Orožniki so aretirali dva moška, in sicer lastnika užitkarskega pohesta ter nekega drugega moškega iz sosedstva, ki je na slabem glasu.

* Drzen rop. V okolici Litije je neznan zločinec napadel s kuhinjskim nožem 65letnega mlinarja Avblija iz Cirkuš, ki se je vračal v njegovem spremstvu iz Litije domov. Zločinec je iztrgal Avbliju denarnico ter zbežal v gozd. Avbelj, ki ni ranjen, se je tako prestrašil, da je moral iskati zdravniško pomoč.

* Divji prašiči na Pohorju. Na Rdečem bregu v lovišču g. Vekoslava Godca se je vršil te dni lov na divje prašiče. G. Godec je ustrelil dve lanski svinji in eno prase, staro približno šest tednov, sosed Karničnik pa eno prase, dočim je eno prase pes živo vlovil. Ušel pa je merjasec z desetimi prasci.

* Nevilta nad Savinjsko dolino. Pišejo nam, da je minuli petek prigrmela nad Savinjsko dolino, zlasti celjsko okolico, močna nevilta z grmenjem. Ponekod je padala tudi toča, ki pa ni napravila škode. Dež, ki se je razlil na Savinjsko dolino, je bil mestoma že potreben, zlasti za hmeljske nasade.

* Občinske volitve na Vačah. Vačani bodo imeli 26. junija t. l. svoje občinske volitve. Kandidatne liste so že sestavljene. Nositelj liste SDS je dosedanji župan g. Kimovec, ki je dokazal s svojim dosedanjim delom veliko sposobnost za to mesto. Njegovi listi je uspeh pri volitvah zagotovljen.

Priporočajte in širite „NOVO PRAVDO“!

Pogovor o tem in onem.

Prvi polet z letalom iz Amerike v Evropo.

Ameriški letalec Lindbergh je v dobrih 33 urah prispel iz New Yorka v Pariz.

Ko je ves svet govoril o nesrečnih francoskih letalcih Nungesserju in Coliju, ki sta poskus poleta preko morja plačala z življem, se je minuli petek ob 12.52 po našem času ne glede na žalostno usodo obeh Francuzov dvignil v New Yorku v zrak mladi ameriški zrakoplovski oficir Lingbergh, da preleti preko Atlantskega morja približno isto pot, ki sta jo hotela preleteti Nungesser in Coli.

Vest o poletu mladega letalca, o katerem se doslej v javnosti sploh ni govorilo, je presenetila ves svet. V trenutku, ko ni bilo več dvoma o žalostni usodi francoskih letalcev, v trenutku, ko sta Američana Chamberlain in Bertrand že opetovano odgodila svoj polet, se je mladi letalec popolnoma sam odločil za drzen polet iz New Yorka v Pariz. Pred njegovim odletom se je zbrala na newyorškem letališču ogromna množica občinstva. Policija je morala napeti vse sile, da je zadržala naval radovednih ljudi. Ko so zbrneli motorji Lindberghovega letala, se je polnilo množice nepopisno navdušenje. Odlet je bil neobičajno težak, ker je bilo letalo preobteženo. Z največjo težavo je Lindberghu uspelo dvigniti se nad vrhove dreves sosednega gozda in ni mnogo manjkalo, da letalo ni zadealo ob brzjavne žice, kar bi lahko povzročilo katastrofo. Končno se je drznemu letalcu posrečilo premagati vse težkoče in letalo je izginilo v smeri proti severovzhodu.

Vreme je bilo lepo in mirno, ko je plavalо letalo v sinje dalje v brezkončnem zračnem morju nad brezkončnim vodenim morjem. Na pot je vzel Lindbergh hrano samo za tri dni in kofein za primer, da bi se ga lotevala zaspanost.

Ko se je v soboto popoldne v Parizu raznesla vest, da Lindbergh že pluje nad Irsko proti Franciji, se je pariškega prebivalstva lotela silna nemirnost. Ameriško poslaništvo in številna društva so tekmovala v pripravah za sprejem junashkega letalca. Ameriški poslanik v Parizu Herick je izjavil, da bo po potrebi vso noč vztrajal na letališču, dokler Lindberghu ne stisne roke. Za razsvetljavo velikega letališča so bili nameščeni številni žarometi, med katerimi je orjaški žaromet Mont Valerien, ki je bil še pred kratkim postavljen, prvič zagorel in noč izpremenil v dan. Po naročilu vojaškega poveljstva so številne žarometne postaje takoj ob nastopu mraka razsvetljevale ozračje in prav tako je bilo na letališču v Cherbourgu vse pripravljeno za slučajni Lindberghov pristanek v sili, toda junashki letalec je ob nastopu večera gladko letel nad Cherbourgom in se bližal Parizu, kjer je bilo vse prebivalstvo na nogah in je nestрпно pričakovalo njegov prihod.

Že od prvih večernih ur so se na letališču valile ogromne množice. Tramvaji in avtobusi so bili prenapolnjeni. Poleg ameriškega poslanika, ki je prišel že ob 20. na letališče, in poleg neštetih predstavnikov tujih držav in raznih društev, je bila tudi komisija zdravnikov.

Točno ob 22.20 je Lindbergh pristal na pariškem letališču. Stotisočglava množica je bila bijana navdušenja. Prizori, ki so se odigravali, se ne dajo opisati. Velikansko je bilo presenečenje, ko je Lindbergh popolnoma čil in na videz niti malo utrujen, stopil iz letala v navadni civilni obleki. Edino čepica je izdajala letalca, pa še to je takoj zamenjal s slamnikom, ki ga je prinesel s seboj. Množica je letalca objemala in skoro zdobilna njega in njegovo letalo. Posredovati so moralni močni oddelki policije, da so pripravili pot ameriškemu poslaniku, ki je polagal veliko važ-

nost na to, da prvi stisne zmagovalcu Atlantskega morja roko.

Dvorana letališča je bila okrašena in pripravljena za sprejem, toda zdravniki so zahtevali, da se mora utrujeni letalec takoj odpeljati v hotel k počitku. Posadili so ga torej v zaprt avto in

bliškovito oddirjali z njim v mesto. Ime hotela se je držalo v strogi tajnosti, da je imel letalec vsaj prvo noč mir pred ljudmi.

Z napetim zanimanjem so sledili drznemu Lindberghovemu poletu tudi na Švedskem, kajti Lindbergh je po rodu Šved. Rojen je bil v ameriškem mestu Detroitu kot sin švedskih roditeljev.

★

Zadružna hranilnica, r. z. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Sledеče, pri nas kupljene srečke so bile izzrebane dne 14. maja:

Po 2000 Din sta zadele srečki št. 40.526 in 23.487.

Po 500 Din so zadele srečke:

76.712,	76.725,	100.739,	5.722,	5.717,	15.482,	18.105,	18.142,	18.130,	30.981,	30.903,	30.912,	30.911,
40.591,	40.549,	40.569,	40.590,	53.465,	53.444,	66.600,	66.604,	66.610,	66.639,	66.625,	79.040,	79.062,
91.732,	91.737,	91.784,	91.766,	91.747,	115.615,	115.637,	9.726,	11.544,	11.515,	11.534,	20.857,	20.877,
20.855,	20.890,	23.404,	23.432,	23.418,	34.188,	34.103,	34.176,	47.789,	47.761,	47.763,	48.576,	48.528,
59.365,	83.264,	83.203,	83.295,	83.243,	83.227,	86.397,	111.155,	111.150,	120.148,	120.138,	120.175,	120.122,
120.108,	38.708,	15.137,	15.122,	78.191,	78.188,	116.268,	116.256,	9.153,	9.103,	9.136,	9.142,	48.676,
48.606,	48.681,	48.649,	48.691,	48.652,	70.446,	70.436,	95.817,	95.843,	111.796,	111.758,	111.707,	111.820,
111.803,	111.847,	121.504,	121.681,	15.395,	15.347,	18.765,	29.910,	29.923,	56.272,	83.898,	85.972,	120.664,
122.817,	18.190,											

Dne 16. maja:

Po 4000 Din sta zadele srečki št. 23.415 in 100.745.

2000 Din je zadele srečka št. 95.814.

Po 500 Din so zadele srečke:

76.730,	76.728,	76.746,	76.708,	100.725,	100.704,	100.741,	5.769,	5.705,	5.741,	15.417,	15.409,	18.117,
18.152,	30.994,	30.935,	53.475,	66.684,	66.694,	79.078,	79.095,	79.017,	79.093,	79.082,	91.777,	91.731,
91.736,	115.657,	9.754,	9.748,	11.559,	11.506,	20.813,	20.827,	20.892,	20.841,	23.411,	23.491,	47.759,
47.784,	48.566,	59.376,	71.808,	71.822,	71.899,	83.226,	111.132,	83.229,	83.211,	86.355,	86.338,	86.360,
96.923,	96.982,	11.132,	111.153,	120.169,	78.179,	116.283,	9.130,	9.119,	9.190,	9.184,	48.669,	70.402,
95.831,	111.797,	111.786,	121.516,	121.552,	121.590,	121.597,	121.589,	121.666,	24.354,	57.674,	72.498,	83.851,
98.252,	99.378,	121.590,	4.495,	15.391,	29.990,	29.984,	56.299,	78.334,	105.719,			

Dne 17. maja:

Po 10.000 Din sta zadele srečki št. 5.712 in 48.554.

Po 2000 Din so zadele srečke št. 18.129, 66.637, 23.489, 120.177, 48.611, 121.584 in 47.118.

Po 500 Din so zadele srečke:

14.112,	100.748,	5.759,	5.786,	15.490,	18.136,	30.915,	30.937,	40.580,	40.541,	40.546,	53.433,	53.416,
53.477,	53.410,	53.478,	79.053,	79.096,	79.084,	79.070,	79.025,	115.699,	115.696,	115.603,	9.715,	
20.810,	20.834,	20.854,	23.495,	34.137,	34.130,	34.122,	47.740,	47.765,	47.783,	48.551,	48.518,	48.580,
59.319,	59.347,	71.883,	71.801,	71.867,	71.851,	71.873,	83.291,	83.250,	83.272,	83.206,	83.251,	86.381,
86.309,	86.396,	96.948,	96.927,	96.986,	111.112,	120.112,	120.186,	78.163,	9.146,	9.145,	9.106,	9.160,
48.688,	95.840,	95.869,	95.887,	111.703,	111.802,	111.801,	121.579,	121.533,	121.693,	121.611,	121.684,	71.851,
72.425,	98.232,	99.379,	99.367,	108.934,	108.936,	120.654,	15.365,	29.987,	29.921,	56.298,	78.306,	115.651,

Dne 18. maja:

10.000 Din je zadele srečka št. 79.002.

Po 500 Din so zadele srečke:

76.724,	15.452,	18.165,	18.101,	18.151,	18.137,	30.980,	40.585,	40.575,	40.548,	40.555,	40.504,	53.435,
53.488,	53.405,	66.690,	66.621,	66.691,	66.679,	66.624,	66.617,	79.009,	79.080,	91.734,	91.744,	115.689,
115.643,	115.662,	9.734,	9.776,	11.503,	11.539,	11.505,	23.437,	34.131,	47.752,	47.718,	48.534,	
48.570,	71.881,	71.810,	83.266,	83.246,	83.262,	83.293,	83.204,	86.323,	86.388,	86.367,	86.301,	86.316,
96.936,	96.975,	96.944,	111.133,	111.146,	111.185,	120.137,	120.103,	120.146,	120.114,	120.182,	120.117,	9.104,
9.138,	9.193,	9.180,	9.116,	48.647,	48.696,	70.458,	70.409,	70.428,	70.448,	95.823,	95.808,	95.853,
111.790,	111.711,	111.867,	121.627,	121.697,	121.685,	121.682,	121.612,	57.688,	99.342,	4.497,	78.333,	

Dne 19. maja:

Po 2000 Din sta zadele srečki št. 70.445 in 111.854.

Po 500 Din so zadele srečke:

76.719,	5.745,	15.449,	18.181,	18.196,	18.186,	18.168,	30.972,	30.932,	30.966,	30.955,	53.481,
---------	--------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Tajinstveni morilec deklet. (Nadaljevanje.)

«To ubogo deklico hoče lopov, katerega iščemo, sodeč po okoliščinah, zapeljati. Menda sedi tik odra ter niti za trenutek ne izpusti revice izpred oči. Deklica je nedvomno še nepokvarjena, kajti Jim mi je še pravil, da je videl, da je prišla ponjo starja ženica, najbrže njena mati ali bližnja sorodnica.»

Maggija pozorno posluša. Saj ji je dobro znano, da se mož s krinko vedno predvsem zavzame za take uboge žrtve. Zato se odloči, da ga o tem, kar je ravnokar zvedela, čimprej obvesti. Še prej pa mora ugotoviti, kje stanuje ničvreden lopov.

«Kaj nameravate sedaj storiti, Bill?»

«Jaz? No, sedaj se bom vlegel k počitku, kajti jutri zjutraj hočem takoj prevzeti Jimov posel, ker bo po prečuti noči nujno potreben počitka. Lopov nam ne uide, gospodična Burke, s tem lahko računate.»

Maggija mu seže v roko.

«Hvala vam,» reče prisrčno. «Imam vam pa še nekaj naročiti. Kot vam je znano, vzame naš gospodar take uboge, zapušcene in nepokvarjene dekllice, kakor je bojda pevka, o kateri ste mi ravnokar pravili, v svojo zaščito Torej moramo pod vsakim pogojem ugotoviti njeno ime in pa njeno stanovanje.»

Bill se s tem popolnoma strinja ter se z vladnim poklonom in pozdravom odstrani iz njene sobe, katero Maggija takoj zaklene za njim.

Vendar pa mlada deklica to noč ne more zatisniti oči. Neprestano razmišlja, na kak način bi najlažje spravila pustolovca v roke tajinstvenega maščevalca. Ko je napočilo jutro ter se je pričelo daniti, je bila s svojim načrtom gotova. Načrt, ki je bil na videz zelo drzen, je obeta precejšen, če ne celo popoln uspeh. Mirno čaka, da se vrne Bill, katerega je ravnokar zopet odpolala na pozvedovanje. Vendar pa je napočila že opoldanska ura, ko je končno vendarle prišel domov Jim s svojimi okornimi koraki. Iz njegovih žarcij oči sklepa Maggija, da prinaša razveseljivo vest.

«Prav mučno je bilo to prežanje, gospodična Burke,» prične Jim, ko se oddahne, «oprezovati in čakati sva morala kot prava straža, zato je pa tudi uspeh razveselij, sedaj vemo vse, prav vse.»

«Sedaj pa le hitro povejte,» ga prekine Maggija nestrnpo.

«Torej lopov je bančnik Alfred Bell, stanuje Diksonova cesta štev.... Deklica pa, katero hoče ujeti v svoje mreže, je hčerka revne perice ter stanuje pri svoji materi v Salisburški ulici štev....» pove Jim z očitnim ponosom.

Maggija si hitro zabeleži oba naslova.

«Zakaj je deklica postala pevka v varijeteju?» vpraša nato Maggija nekam zaničljivo.

Jim zmaje z rameni.

«Ne vem, gospodična. Toda iz neizrečeno otožnega izraza njenih lepih, temnih oči izhaja nedvomno, da se je le v skrajni sili odločila, da si s petjem služi vsakdanji kruh. Jim pravi, da ima krasen glas, kdo ve, kaka beda je morala biti doma, preden se je revica odločila za pevko v varijeteju.»

«Kako se imenuje deklica?»

«Maud Hopkins.»

«Dobro, Jim naj takoj poizve za podrobnejše podatke o njenih družinskih razmerah. Moram jih pa dobiti najkasneje do jutri, ker bom potem moža s krinko obvestila o naših dosedanjih uspehih.»

Bill prikima, rekoč:

«Se bo zgodilo, vse potrebno bom ugotovil sam, dočim se bo Jim kot doslej kretal in oprezoval v varijeteju. Izgleda kot najodličnejši kavalir, videti bi ga morali, gospodična Burke, hahaha!»

Vendar pa ostane Maggija resna kot vedno doslej. Nikdo je še ni videl smejeti se, odkar je prišla v zagonetno hišo, in vendar so bile njene rdeče ustnice kot ustvarjene za srečo in radost. Tudi Bill postane takoj zopet resen.

«Takoj odidem,» reče Bill, «pri sodnih bom dovolj zvedel o razmerah družine Hopkins. Morda vam bom mogel že danes zvečer vse natančno poročati.»

Maggija nagne svojo lepo glavico.

«Dobro, zanašam se na vas, saj vem, da vse izvedete, kar podvzamete.»

Billu prav dobro dé ta pohvala. In ker je bil uverjen, da bo Maggija kaj kimalu ljubica njegovega strašnega gospodarja, se je s še tem večjo vremena lotil vseake stvari, da si pridobi njeno popolno zaupanje.

«Potem pridem na Edvardovo mesto,» šepeče sam s seboj še na cesti. «To je že moja dolgotrajna želja. In Jak bo brez dvoma kimalu ležal v objemu lepe Maggije. Saj bi moral biti iz kamena, če bi se hotel še dolgo upirati toliki milini in očarljivosti. Seveda je on človek drugega kova kot mi — saj ga ni moči razumeti — pa iz kamena tudi ni, on je iz železa.»

Kje je moja mrtva Ellena?

«Slednjč vendarle, Dan! Prav nestrnpo sem te že pričakoval. Kje pa si bil tako dolgo?»

S temi besedami je nagovoril naslednjega dne mož s krinko mladega tovariša, katerega je nekoč Maggija tako vroče ljubila.

Dan je očividno v zadregi, kaj naj odgovori zagoneinemu možu, ki nepremično upira vanj svoj pogled, ki je Dana še vedno spravil v nemalo zadrego.

«No?» vpraša mož s krinko.

«Vaša milost, vse sem storil, kar je sploh mogoče. Ničesar nisem opustil, vse sem poskusil, pri tem me je četvorica naših ljudi zvesto podpirala. Toda — —»

Beseda mu zastane.

«Toda?» ponovi zagonetni mož z zamolklim glasom.

«Vse je bilo zaman, noben človek ne ve ničesar o pokopu. Tudi v anatomicen zavodu ni bila nobena Ellen Morris pripeljana. Vse smo poizkusili in podvzeli, prav nič varčevali z denarijem, vse knjige pregledali pri grobokopih, toda nihče ne ve ničesar o truplu umrle gospodične niti ne more dati kakih podatkov, kam naj bi zginilo njeno truplo.»

Topot v veliko presenečenje preplašenega Dana mož s krinko ni pričel — kot običajno, če se kak njegov ukaz ni točno izvršil ali je postal brez uspeha — besneti, marveč se je sesedel na stol. Sicer pa ni bilo niti najmanj opaziti groznih muk, ki mu jih je prizadejalo Danovo poročilo. Še celo njegov glas je odmeval kot sicer.

«Ali si bil v hiši v starem delu mesta?» vpraša z mirnim, nekoliko tresočim se glasom.

«Da, milostivi gospod! V hiši se nahaja le postaren služabnik, ki je bil tedaj, ko je gospodična Ellen umrla, na dopustu. Ta mož prav nič ne ve, ostali služinčadi, ki je bila tedaj v hiši, pa je bila po smrti gospodične odpovedana služba.»

«Ali ni mogoče nikogar od teh dobiti?»

«Da, milostivi gospod, govoril sem s soberico. Pa tudi ona je vedela edinole, da je Sampson rekel služinčadi, da bo mlada gospodarica prihodnje dni pokopana. Nato je pa oskrbnik Sampson vse odpustil iz službe, pogreba se ni izmed služinčadi nikdo udeležil.»

Zagonetni mož se po tej vesti oddahne. Anatomicen zavodu torej vendarle ni bilo izročeno njeno truplo, marveč so jo pokopali. Sampson je torej edina oseba, ki ve, kje spi večno spanje njegova Ellen.

«O Sampsonu nisi ničesar zvedel?»

«Niti besedice, niti glasu, vaša milost. On je zginil brez sledu — živa duša ne ve, kam je odšel.»

Mož s krinko se razburjen dvigne s stola.

«Zvedeti moram, kje sniva večno spanje. Pa če imam razposlati vse svoje ljudi na pokopališča, ki naj pregledajo vse nagrobne spomenike, in če to tudi mesece in meseci traja, hočem in moram vedeti, kje je pokopana. To hočem vedeti in kar hočem, se mora izvršiti, četudi bi se mi hotel postaviti ves svet po robu.»

Da, sedaj je zopet prišla do izraza njegova divja narava, ki ne pozna nobene zapreke, njemu se mora vse, prav vse ukloniti.

(Dalje prih.)

Zabavni kotiček.

Na kolodvoru.

Na neki majhni postaji na Gorenjskem sem videl napis «Za Gospode». Grem tja in na vrati vidim še napisano: «Ključ se dobi pri postajnemučelniku». In hudomušnež je zraven pripisal: «V posebno nujnih primerih se je obrniti na želeniško ravnateljstvo v Zagrebu.»

Stanovanjska kriza.

Neki gospod si pride v največji nagleci ogledat stanovanje, ki se oddaja v najem. Stanovanje je lepo in ima dve sobi, kuhinjo in pritikline ter znaša najemnina 1400 Din mesečno. Hišni lastnik hvali stanovanje in nizko ceno, na kar vpraša bodoči najemnik, da-li ima stanovanje tudi primerni hlev. Na začudeno vprašanje, čemu bo hlev, odgovori stranka mirno: «Za onega osla, ki bo plačal toliko za stanovanje.»

Iz zakonskega življenja.

Grda žena je vprašala svojega slabovoljnega moža: «Kakšen obraz pa delaš danes?»

Mož: «Ko bi znal jaz obraze delati, bi imela ti že davno drugo lice.»

Nepopoljšljiv dolžnik.

Janez: «Kolikokrat pa naj še pridem zaradi te neznatne vsote, ki mi jo dolgujete že celo večnost? Določite vendar enkrat sami dan, kdaj naj pridem!»

Jurij: «Kdaj bi vam bilo najljubše?»

Janez: «V nedeljo.»

Jurij: «No, prav, torej pridite vsako nedeljo.»

Uganil je.

Profesor: «Kaj je potrebno pri oporoki?»

Dijak: «Mrlič in premoženje.»

Pobotanje.

Zaradi neke napake v kaznilniški knjigi je neki kaznjeneč sedel teden dni predolgo.

Ravnatelj se je opravičil, toda kaznjeneč mu je odvrnil: «Nič ne dene. Mi boste pa prihodnji teden dni odtegnili.»

Dvooumno.

Zora (svojemu možu): «Jaz te tako neizmerno ljubim. Ali me tudi ti ljubiš?»

Branko: «Da, tebe tudi...»

Verjamemo samo polovico.

Služkinja se je pritožila prijateljici: «Pomisli, ljudje govorijo, da sem rodila in to celo dvojčke!»

Prijateljica: «Beži, beži! Od tega, kar ljudje govorijo, verjamem konaj polovico!»

Iz minulih časov.

Ruski general Suvorov je silno preziral nekega kneza, ki je prišel do tega naslova po carjevi milosti, dasi je bil prvotno le sluga.

Ko je bil nekoč ta novi knez pri generalu, je Suvorov okaral svojega pijanega služabnika: «Vidiš, tale gospod je bil poprej tudi sluga, a ker je bil vedno trezen, je danes knez.»

Osrečite birmance z „DOKO“ čevlji

ki jih bodo najdelj časa nosili. Cevlji v zalogi v raznih oblikah in velikostih. Posebna izbira za botrice in botre.

„DOKO“ Ivan Carman,
Prešernova ulica 9 (dvorišče).